

Disputatio juridica inauguralis ad legem Juliam majestatis

<https://hdl.handle.net/1874/345229>

27.

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS,
A D
LEGEM JULIAM MAJESTATIS,

Q U A M,
AUSPICE DEO OPT. MAX.
Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

M. JOHANNIS LEUSDEN,

Philosophiæ Doctoris, & Linguae Sanctæ in Illustri
Academia Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,

NEC NON

*Amplissimi Senatûs Academici consensu, & Nobilissima
Facultatis JURIDICÆ Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisque in UTROQUE JURE Honoribus & Privilegiis
ritè ac legitimè consequendis,

Eruditorum Examini subiect

MARCUS VAN OS, GORCOMIO-BATAV.

Ad diem 25. AUGUST. hora locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, clō Ioc XCIII.

Illustrissimo Nobilissimo,

D. WILHELMO BARONI de LIERE,
Domino utriusque Catwijck, Zant, Oosterwijk, &c. Nobilium Hollandiæ nomine Deputato ad Collegium Archithalassicum, quod est Amstelodami, uti & Collegio aggerum Rheno-landiæ adscripto, &c. &c.

UT ET

Consultissimis Doctissimis VIRIS,

ALEXANDRO van OS,
J.U. Licentiato Patri meo venerando,
ANTONIO van WEVELINCHOVEN,
J. U. Licentiato.

ALEXANDRO van WEVELINCHOVEN,
J. U. Doctore, Avunculis meis
quam plurimum colendis.

Hancce Disputationem Inauguralem

D. D. D.

MARCUS VAN OS,

AUCT. & RESP.

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS,

A D

Legem Juliam Majestatis,

Hæc lex lata dicitur à Julio Cesare dictatore, quæ tamen tralatitia est ex lege Cornelia Majestatis, quam ante ipsum Cornelius Sylla (uti Cicero indicat in oratione in Pisonem) dictator intulerat. Postea Julius Cæsar eam innovavit, & pœnam interdictionis aquæ & ignis imposuit, quæ pœna postea antiquata & in mortis pœnam commutata est, de qua infra.

T H E S I S I.

Crimen læsæ Majestatis aliud est divinæ, quod committitur multis modis. Inter quos est hæresis, Apostasia, sacrilegium, & similia. Aliud humanæ, quo subditus supremam dignitatem malitiose offendit *arg. l. i. §. i. ff. ad leg. Jul. Majest.* ut necesse sit ad hoc crimen, quod patratum sit in personam ejus, qui summum imperium obtinet, sive is sit imperator, sive Rex, Dux, aut alterius nominis princeps, aut in alios quidem, sed in contumeliam perniciemque principis *l. quisquis 5. Cod. h. t.*

A 2

II. Cri-

Crimen hoc variis modis committitur uti patet ex *l. 1. § seqq. ff. Cod. h. t.* veluti vectigalia nova imponendo sine principis autoritate, statuas ejus violando, monetam cudendo, radendo, adulterando, & aliis de quibus passim *ff. hoc tit.* Præcipua species est perduellio, per quam in principem aut rempublicam hostilia attentantur sive facto sive consilio *l. 1. 3. 4. ff. h. t.* uti machinari quid in vitam principis, in perniciem reipublicæ, urbes, castra ejus occupare, exercitum prodere & similia *d. l. 3. ff. h. t.* videntur & exploratores, id est, secreta, quibus de securitate principis aut Reipublicæ agitur, pandentes hosti, hoc crimine teneri *l. 6. §. exploratores ff. de re militari.*

Pœna hujus criminis est ultimum supplicium, non capitis amputatio, ut quidam per verbum gladium in *d. l. §. Cod. h. t.* intelligunt, sed quodlibet gravissimum ultimi supplicii genus, quomodo per gladii nomen, tanquam insigne rerum capitalium judicii, quodvis extremum supplicium *l. 3. ff. de jurisdic. l. 31. ff. ad leg. Jul. de adult.* & per capitis pœnam quodvis supplicii genus innui constat *l. 6. §. 4. l. 7. ff. de re militari l. 8. §. 2. l. 38. §. 1. §. 2. ff. de pœnis.* Bona omnia publicantur, tum feudalia, tum allodialia, tum quæ jurisdictionis sunt hoc ipso quo quis in crimen incidit *l. fin. Cod. h. t.* hoc est ipso jure, ut saltem sententia definitiva necessaria non sit, nam declaratoria requiritur ad executionis effectum *arg. C.*

cum secundum de hæret. in 6. nisi crimen omnino sit notorium Gail. de pace publica lib. 2. cap. 36. num. 16. § 17.

I V.

Cum ergo bona omnia fisco addicantur *d. l. 5. Cod. h. t.* palam sit liberos perduellis non posse ex censu patris portiones aliquas retinere: quas retinerent si ex alio crimine bona fisco vindicarentur *l. cum ratio 7. ff. de bonis damnat.* Hinc controvertitur an filiis & filiabus in bonis patris? Præterea filii in bonis matris non sit relinquenda legitima portio? dubitandi ratio ex eo provenit quod legitima portio naturale debitum dicatur *Nov. 1. cap. 1. §. 2. & constans interpretum doctrina videatur legitimam portionem juris naturalis esse: at ego defendere conabor ne quidem legitimam deberi: eo magis, quod Juris Civilis sit arg. l. 6. Cod. de secund. Nupt. Nov. 1. in princ. §. 2. cum similibus.*

V.

Quæritur cui ergo deferuntur bona, quæ filii perduellis capere non possunt, utrum fisco, an his, qui proximi gradu sunt? Resp. Hæreditates quidem ab intestato deferuntur proximis: Testamentariæ vero substitutis aut conjunctis, aut utrisque deficientibus, deserto Testamento recidunt in causam intestati. Legata vero si conjunctum non habeant, apud heredem remanent. Etenim Paterna quidem bona omnia imperatores *in d. l. 5. Cod. h. t.* fisco addicunt: at ubi de maternis aliisque successioneibus loquuntur; nullam omnino fisci mentionem faciunt: sequitur ergo fiscum ab his, quos diximus excludi. Accedit quod filios perduellis, velint à propinquorum succes-

6 DISPUTATIO JURIDICA

fione esse alienos, vetent eosdem ex Testamentis aliorum capere: quibus verbis non tam indigni quam incapaces designantur. Certum autem est, indignis quidem relicta fisco vindicari *l. 11. 46. ff. de jure fisci l. 2. § seqq. ff. de his quæ ut indig. auf.* incapacibus vero relicta pro non scriptis haberi *l. 3. ff. de his, quæ pro non script. hab.* utique si palam relicta fuerint, nam quæ tacite & in fraudem juris relinquuntur ea demum fisco vindicantur *l. 3. d. l. 46. ff. de jure fisci l. 10. 11. § 18. ff. de his quæ ut indig. auf.*

V I.

Quæritur unde alimenta habituri sint liberi, si publicentur omnia bona? quidam cum viderent durissimum id esse, negari liberis damnati alimenta (necat enim, qui negat *l. 4. ff. de agnosc. § abend. lib.*) scripserunt non adimi per *d. constitutionem 5. Cod. h. t.* alimenta. Quibuscum & ego sentirem, si verba paterentur. Verum cum constitutio omnia bona fisco addicat, cum liberos egestate laborare velit, cum filiabus tantum ex bonis maternis mediocrem concedat alimoniam, quas pro sexus infirmitate minus ausuras credit, ntique ex bonis paternis nihil alimenterum nomine patitur decidi. Utitur quidem *d. constitutio* & egestatis & paupertatis verbo: sed prævalet verbum egestatis, pauper est, qui parum habet, egenus qui nihil ut in illo Martialis.

Non est paupertas Hæctor habere nihil.
& Ovid.

*Cur nemo est Hecalen, nulla est quæ ceperit Irum,
Nempe quod alter egens, altera pauper erat.*

Utro-

Utroque incommodo laborare filios voluit constitutio, quod licet durum sit, tamen cum Ulpiano dicendum. Ita lex scripta est. *l. prospexit 12. ff. qui § à quib. man. lib. fi.*

V I I.

Quæritur an in *constit. 5. C. h. t.* filiorum appellatione contineantur emancipati? Respondendum censeo cum distinctione: Emancipati ante commissum crimen non continentur: Emancipati post commissum crimen continentur. Distinctionis membrum prius firmatur *ex §. emancipationes d. l. 5. Cod. h. t.* ita: Valent mancipationes in emancipatos ante commissum crimen factæ: Ergo ad emancipatos ante commissum crimen pœna non pertinet. Posterius *ex eod. §. colligitur* hoc modo: quarumlibet rerum alienationes, factæ ex eo tempore, ex quo quis de scelestâ factione cogitavit, nullius momenti sunt: Ergo, emancipationes ex eodem tempore factæ nullæ sunt, quoniam in fraudem sanctionis factæ creduntur.

V I I I.

Adoptivos quod attinet: ad hos quidem pertinet portio concessa ex bonis damnati, perinde ac si nati essent ex justis nuptiis, si non in fraudem fisci facta sit adoptio *l. cum ratio 7. §. ex bonis ff. de bon. damnat. in d. autem constitutione* filiorum appellatione non continentur. Non enim quadrat adoptivis ratio ab imperatoribus adducta, quod sint in liberis metuenda exempla paterni criminis; nec derivantur vitia parentum in adoptivos. Sed nec quadrat

drat ratio à Cicerone adducta; puniendi liberi, ut charitas eorum amiciores reddat Reipublicæ parentes: non enim tantum amoris affectus ergo adoptivos, quantus erga liberos natos ex justis nuptiis: nec quisquam adoptivi gratia à scelere abstinuerit. Atque hoc absque controversia procedit si extraneus adoptatus sit, qui nec in potestatem adoptivi patris transit *ex l. penult. Cod. de adopt.*

I X.

Si à conjuncta persona adoptio facta sit, dubitari poterit, quoniam concurrunt eo casu naturalia & adoptionis jura. Verius tamen est nec eo casu adoptatum incidere in poenas *hujus constitutionis §. Cod. h. t.* nam si ve avus paternus si ve maternus nepotem adoptaverint, bona quidem omnia adoptatoris fiscus occupabit, infamis tamen & incapax aliarum successione non erit adoptatus, quoniam dicta constitutio de filiis tantum non etiam nepotibus loquitur. Ac licet Juris Civilis commento nepos in locum filii adoptari possit §. *Et tam filius instit. de adopt.* tamen non tam Juris Civilis commentum, quam naturam inspicere debemus. I I I V

X.

Non solum sceleris authores, sed & Satellites, ministri, conscii, ac filii eorum hoc judicio tenentur: nisi quis in exordio inita factionis studio veræ laudis accensus initam prodiderit factionem *l. 5. §. 6. Cod. h. t.* hinc magna disputatio fuit inter Baldum & Bartolum, utrum per conscios eos duntaxat intelligere debeamus, quorum scientia

tia sceleris quadam societate illigata est: an & illos quibus factio innotuit licet nihil cum machinatoribus fuerit commune? ego sententiam Baldi amplector nempe ob solam reticentiam non teneri poena perduellionis, eos, qui nulla societate factiosus juncti fuere quo facit §. *ult. l. 5. Cod. h. t.* ubi cum Imperatores ita loquuntur, *sane si quis ex his*, sc. satellitibus, consciis, ministris, *in exordio initæ factionis* &c. Satis declarant se non de quibuscunque consciis loqui, sed de iis qui factionis initæ pars fuerant.

X I.

Quæritur ab interpretibus an sub verbo *quisquis* in *l. 5. Cod. h. t.* comprehendantur mulieres? quod probare contendam ex eo quod hoc verbum *quisquis* infinitæ significationis est, tam mares quam foeminas complectens *l. 1. ff. de verb. sign. l. 3. §. 1. ff. de negot. gest. l. 1. §. 1. ff. de pecun. constit. Cic. pro Cluent.* ubi omnes mortales lex alligat, ita loquitur: *Qui venenum malum fecerit omnes viri, mulieres, liberi in judicium vocantur.* Et sane cum hostilia mulieres quoque moliri possint cur exciperentur à poenis hujus constitutionis? cum ubi eadem ratio est ibi idem jus esse debeat *l. 32. ff. ad leg. Aquil. ad hæc cum Ulpianus responderit in l. 3. ff. de bonis damnat.* dotem quoque publicari, si Majestatis damnetur uxor, quis dubitet Legem Majestatis ad mulieres pertinere? sed & cum ipsi imperatores in *d. constit. 5. Cod. h. t.* rescripserent mitiorem debere esse legem in eas quas propter sexus infirmitatem minus ausuras credimus, eo ipso satis innuunt si quid ausæ fuerint, poenas legis eas manere.

B

XII. Hac

X I I.

Hac lege conatus criminis eadem pœnâ puniendus est qua consummatum scelus. Per voluntatem autem & cogitationem non nudam intelligere debemus (hujus enim pœnam nemo patitur *l. cogit. 18. ff. de pœnis*) sed quam secuta est ipsius sceleris inchoatio aliqua *l. 5. Cod. b. t. l. 3. in fin. ff. eod.* veluti si quis venenum paraverit, tamen si nondum porrexerit principi: si quis scelestæ factioni sacramentum dederit, aut alios sacramento adigere curaverit &c. *d. l. 5. & l. 3.* idem existimo, si quis scelestæ oratione aliis hostilia persuadere conatus fuerit, etiam si non persuaserit: sed si jactaverit duntaxat, se aliquid moliri velle in necem principis, existimo, integris omnibus ad principem referendum ut ex causa & persona hac de re statuat: neque enim perduellis esse videtur, sed convitiator *arg. l. un. Cod. si quis imperat. maled.*

X I I I.

His qui pro Reo Perduellionis intercedunt, infamia inuritur, id enim significat verbum *notabiles in l. 5. Cod. b. t.* ut & in *l. 3. pr. ff. de testib. l. 2. Cod. de dignitatib. l. ult. Cod. de genere abolit.* Rationem hanc reddit *Cic. pro Sylla*, cum inquit; *quia in hoc crimine non solum culpa levitatis est, si defendas reum, sed & contagio sceleris.* Hinc ab interpretibus quæritur, num iis etiam inuratur infamia, qui pro filiis perduellium intercedunt? & an advocatus Reo patrocinari possit, sine speciali Principis permissu? ad primum quod attinet Ratio dubitandi est,

est, quod Imperatores in *l. 5. Cod. h. t.* proxime de filiis locuti sint, & nunc plurativo numero utuntur *talibus*; ut igitur constet orationis connexio, ad filios quoque id verbum referendum. Verum pressius examinanti contextum, apparebit verbum *talibus* non ad filios, sed ipsos Rebelles referendum esse: nam *in seqq. §§. d. l. 5.* verba *eorum, predictis, predictorum*, quæ & ipsa relativa sunt, ad perduelles, non filios eorum referuntur, quod defendere conabor. Ad secundum: sequor affirmantium opinionem, quoniam jus nusquam negat Advocatum perduelli, cumque sit hoc patronorum officium, ut non solum privatis judiciis facultates, sed & publicis vitam reorum defendant *l. 3. §. 2. ff. de prævaricat. l. 14. Cod. de Advocat. divers. judicior.*

C O R O L L A R I A.

I.

Minor graviter latus in integrum restituitur adversus contractum Juramento firmatum, & absoluitur Juramento.

II.

Mandatarius tenetur prestare culpam latam, levem, non levissimam.

III. Pa-

Pactum cum creditore initum, ne liceat debitori pignus vendere venditionem irritam ponit l. si creditor §. fin. ff. de distract. pignor.

I V.

Quarela Testamenti inofficiosi non est Remedium preparatorium sed ipsa hereditatis petitio.

C O R O L L A R I A . V .

Tantum ob causas expressas in Nov. 115. cap. 3. exheredatio procedit.

